Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy VI

WYMAGANIA ŚRÓDROCZNE :

Dział 1 : Świat zwierząt

Wymagania na poszczególne oceny :

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest zwierzę;
- wymienia podstawowe cechy zwierząt;
- rozróżnia zwierzęta bezkręgowe i kręgowe;
- wymienia podstawowe grupy zwierząt bezkręgowych;
- wymienia grupy zwierząt kręgowych;
- podaje przykłady zwierząt należących do poszczególnych grup;
- rozpoznaje wybrane zwierzęta na podstawie ilustracji;
- zna podstawowe środowiska życia zwierząt.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- wymienia cechy charakterystyczne zwierząt;
- wyjaśnia różnicę między zwierzętami bezkręgowymi i kręgowymi;
- charakteryzuje podstawowe grupy zwierząt bezkręgowych;
- wymienia przedstawicieli poszczególnych grup;
- charakteryzuje podstawowe grupy kręgowców;
- wymienia cechy charakterystyczne ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków;
- podaje przykłady przystosowań zwierząt do życia w różnych środowiskach;
- rozpoznaje przedstawicieli omawianych grup zwierząt.

Ocena dobra

Uczeń:

- porównuje budowę i funkcjonowanie zwierząt bezkręgowych i kręgowych;
- charakteryzuje poszczególne grupy bezkręgowców;
- porównuje budowę wybranych bezkręgowców;
- wyjaśnia znaczenie poszczególnych grup zwierząt w przyrodzie;
- charakteryzuje ryby, płazy, gady, ptaki i ssaki;
- porównuje przystosowania kręgowców do różnych środowisk życia;
- wyjaśnia związek między budową zwierzęcia a jego trybem życia;
- rozpoznaje zwierzęta na podstawie charakterystycznych cech budowy.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- szczegółowo porównuje zwierzęta bezkręgowe i kręgowe;
- analizuje zależność między budową zwierzęcia a środowiskiem jego życia;
- porównuje sposoby odżywiania, oddychania i rozmnażania różnych grup zwierząt;
- wyjaśnia przystosowania zwierząt do życia w wodzie i na lądzie;
- porównuje cechy charakterystyczne ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków;
- analizuje znaczenie zwierząt w ekosystemach;
- rozpoznaje przedstawicieli grup zwierząt na podstawie budowy i sposobu życia;
- posługuje się prawidłową terminologią biologiczną.

Ocena celująca

Uczeń:

- samodzielnie analizuje różnorodność świata zwierząt;
- wyjaśnia zależności między budową, czynnościami życiowymi i środowiskiem życia zwierząt;
- porównuje przystosowania różnych grup zwierząt do życia w określonych warunkach;
- analizuje ewolucyjne znaczenie wybranych cech budowy zwierząt;
- interpretuje schematy, ilustracje, wykresy i informacje dotyczące zwierząt;
- samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania biologiczne dotyczące świata zwierząt;
- wykazuje zależności między zwierzętami a innymi organizmami w ekosystemie;
- wykorzystuje wiedzę biologiczną w sytuacjach problemowych;
- sprawnie posługuje się terminologią biologiczną.

Dział 2 : Od parzydełkowców do pierścienic

Wymagania na poszczególne oceny :

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wymienia podstawowe grupy zwierząt poznane w dziale: **parzydełkowce, płazińce, nicienie i pierścienice**,
- podaje przykłady przedstawicieli tych grup,
- rozpoznaje **stułbię, meduzę, tasiemca, glistę i dżdżownicę**,
- zna podstawową budowę parzydełkowców,
- wie, czym są **komórki parzydełkowe**,

- rozróżnia postać **polipa i meduzy**,
- wie, że tasiemiec i glista mogą być **pasożytami człowieka**,
- wie, że dżdżownica należy do pierścienic,
- zna podstawowe zasady zapobiegania zarażeniu pasożytami.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- opisuje środowisko życia parzydełkowców,
- wyjaśnia funkcję komórek parzydełkowych,
- porównuje **polipa i meduzę**,
- opisuje podstawową budowę parzydełkowców,
- charakteryzuje płazińce i nicienie,
- wyjaśnia różnicę między **ciałem spłaszczonym płazińców a obłym ciałem nicieni**,
- opisuje budowę tasiemca,
- wyjaśnia, dlaczego tasiemiec nie potrzebuje układu pokarmowego,
- opisuje drogę zarażenia **glistą ludzką**,
- wymienia cechy charakterystyczne pierścienic,
- opisuje znaczenie dżdżownic w przyrodzie.

Ocena dobra

Uczeń:

- porównuje budowę i tryb życia parzydełkowców,
- wyjaśnia znaczenie postaci polipa i meduzy w cyklu życiowym,
- porównuje **płazińce i nicienie**,
- opisuje przystosowania tasiemca do pasożytniczego trybu życia,
- wyjaśnia rolę **żywiciela pośredniego i ostatecznego**,
- opisuje cykl rozwojowy wybranego pasożyta,
- wyjaśnia, jak można zapobiegać zarażeniu tasiemcem, glistą lub owsikiem,
- opisuje budowę i funkcjonowanie dżdżownicy,
- wyjaśnia znaczenie **segmentacji ciała** pierścienic,
- porównuje układy narządów u poznanych grup zwierząt.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- szczegółowo charakteryzuje wszystkie poznane grupy zwierząt,
- samodzielnie porównuje **parzydełkowce, płazińce, nicienie i pierścienice**,
- analizuje cykle rozwojowe pasożytów,
- wyjaśnia związki między budową organizmu a jego trybem życia,
- wskazuje przystosowania pasożytów do życia w organizmie żywiciela,
- wyjaśnia znaczenie układu pokarmowego, krwionośnego i innych układów u poznanych zwierząt,
- analizuje schematy budowy i cykle rozwojowe,
- uzasadnia znaczenie dżdżownic dla gleby i środowiska,

- poprawnie posługuje się terminami biologicznymi.

Ocena celująca

Uczeń:

- **samodzielnie analizuje i interpretuje** schematy budowy oraz cykle rozwojowe,
- potrafi wyciągać wnioski na podstawie przedstawionych informacji,
- bezbłędnie porównuje wszystkie poznane grupy pod względem budowy, środowiska życia, rozmnażania i przystosowań,
- wyjaśnia zależności między budową a funkcjonowaniem organizmu,
- rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza podstawowe wymagania,
- potrafi zastosować wiedzę w nowych sytuacjach,
- sprawnie posługuje się terminologią biologiczną.

Dział 3 : Stawonogi i mięczaki

Wymagania na poszczególne oceny :

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wymienia główne grupy stawonogów: **skorupiaki, owady i pajęczaki**,
- podaje przykłady przedstawicieli poszczególnych grup,
- zna podstawowe cechy stawonogów,
- wie, że stawonogi mają **członowane odnóża** i ciało pokryte **chitynowym oskórkiem**,
- rozpoznaje **raka, pszczołę, muchę, pająka i kleszcza**,
- wymienia podstawowe części ciała owada,
- zna podstawowe cechy mięczaków,
- wymienia grupy mięczaków: **ślimaki, małże i głowonogi**,
- podaje przykłady mięczaków,
- wie, że ślimaki mają muszlę lub mogą mieć ją zredukowaną.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- charakteryzuje **skorupiaki, pajęczaki i owady**,
- rozpoznaje przedstawicieli poszczególnych grup stawonogów,
- opisuje budowę zewnętrzną owada,
- wymienia funkcje odnóży owadów,
- rozróżnia owady o **przeobrażeniu zupełnym i niezupełnym**,
- opisuje podstawową budowę pajęczaków,
- opisuje budowę raka,
- wymienia cechy charakterystyczne ślimaków, małży i głowonogów,
- opisuje znaczenie mięczaków w przyrodzie i życiu człowieka.

Ocena dobra

Uczeń:

- porównuje **skorupiaki, owady i pajęczaki**,
- wskazuje różnice w liczbie odnóży między grupami stawonogów,
- wyjaśnia znaczenie **chitynowego oskórka**,
- opisuje sposób oddychania poszczególnych grup stawonogów,
- porównuje przeobrażenie **zupełne i niezupełne**,
- opisuje rozmnażanie i rozwój owadów,
- wyjaśnia przystosowania owadów do życia w różnych środowiskach,
- charakteryzuje budowę i sposób poruszania się mięczaków,
- porównuje **ślimaki, małże i głowonogi**,
- wyjaśnia znaczenie mięczaków dla ekosystemów i człowieka.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- szczegółowo porównuje wszystkie grupy stawonogów,
- wyjaśnia związek między budową stawonogów a ich trybem życia,
- analizuje budowę odnóży i wskazuje ich przystosowanie do pełnionych funkcji,
- szczegółowo opisuje **rozwój owadów z przeobrażeniem zupełnym i niezupełnym**,
- wyjaśnia znaczenie owadów w zapylaniu roślin,
- rozpoznaje przedstawicieli stawonogów na podstawie ich cech,
- porównuje budowę i funkcjonowanie różnych mięczaków,
- wyjaśnia przystosowania głowonogów do aktywnego trybu życia,
- analizuje znaczenie stawonogów i mięczaków w przyrodzie oraz gospodarce człowieka.

Ocena celująca

Uczeń:

- samodzielnie analizuje budowę i funkcjonowanie stawonogów oraz mięczaków,
- wyciąga wnioski na podstawie schematów, ilustracji i opisów,
- porównuje przystosowania różnych grup do środowiska życia,
- analizuje cykle rozwojowe owadów,
- rozwiązuje zadania problemowe dotyczące stawonogów i mięczaków,
- potrafi zastosować wiedzę w nowych sytuacjach,
- sprawnie posługuje się terminologią biologiczną,
- wyjaśnia znaczenie poszczególnych grup dla człowieka i środowiska.

WYMAGANIA ROCZNE :

Dział 4 : Kręgowce zmiennocieplne

Wymagania na poszczególne oceny :

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wymienia grupy **kręgowców zmiennocieplnych**: ryby, płazy i gady,
- podaje przykłady ryb, płazów i gadów,
- zna podstawowe cechy kręgowców,
- wie, co oznacza pojęcie **zmiennocieplność**,
- rozpoznaje rybę, płaza i gada,
- wymienia podstawowe elementy budowy ryby,
- zna podstawowe cechy płazów,
- zna podstawowe cechy gadów,
- wie, że ryby żyją głównie w wodzie, a płazy związane są ze środowiskiem wodnym i lądowym.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- opisuje przystosowania ryb do życia w wodzie,
- wymienia funkcje **płetw, łusek i pęcherza pławnego**,
- wyjaśnia, jak ryby oddychają,
- opisuje rozmnażanie ryb,
- charakteryzuje płazy,
- wyjaśnia, jak płazy oddychają,
- opisuje rozmnażanie i rozwój płazów,
- charakteryzuje gady,
- wyjaśnia znaczenie **owodni** i skorupki jaja u gadów,
- wymienia przykłady gatunków płazów i gadów występujących w Polsce.

Ocena dobra

Uczeń:

- wyjaśnia związek między budową ryby a jej środowiskiem życia,
- opisuje funkcjonowanie **linii bocznej**,
- porównuje rozmnażanie i rozwój ryb oraz płazów,
- wyjaśnia znaczenie przeobrażenia u płazów,
- porównuje oddychanie larw i dorosłych płazów,
- wskazuje przystosowania gadów do życia na lądzie,
- porównuje budowę i funkcjonowanie płazów oraz gadów,
- wyjaśnia znaczenie zmiennocieplności dla trybu życia tych zwierząt

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- szczegółowo porównuje **ryby, płazy i gady**,
- wyjaśnia przystosowania ryb do życia w wodzie,
- analizuje budowę układu oddechowego i krwionośnego poznanych kręgowców,
- szczegółowo opisuje cykl rozwojowy płaza,
- wyjaśnia, dlaczego rozmnażanie płazów jest związane z wodą,
- wyjaśnia przystosowania gadów do życia na lądzie,
- porównuje rozmnażanie płazów i gadów,
- analizuje znaczenie kręgowców zmiennocieplnych w ekosystemach.

Ocena celująca

Uczeń:

- samodzielnie analizuje przystosowania ryb, płazów i gadów do środowiska,
- wyciąga wnioski na podstawie schematów i doświadczeń,
- porównuje wszystkie trzy grupy pod względem budowy, oddychania, rozmnażania, rozwoju i środowiska życia,
- wyjaśnia zależności między zmiennocieplnością a aktywnością zwierząt,
- rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza podstawowy materiał,
- potrafi zastosować wiedzę w nowych sytuacjach.

Dział 5 : Kręgowce stałocieplne

Wymagania na poszczególne oceny :

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- wymienia grupy kręgowców stałocieplnych: **ptaki i ssaki**,
- podaje przykłady ptaków i ssaków,
- wie, co oznacza **stałocieplność**,
- wymienia podstawowe cechy ptaków,
- wymienia podstawowe cechy ssaków,
- rozpoznaje ptaka i ssaka,
- zna podstawowe elementy budowy ptaka,
- wie, że ptaki mają **pióra, skrzydła i dziób**,
- wie, że ssaki mają **włosy i gruczoły mlekowe**.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- opisuje przystosowania ptaków do lotu,

- wymienia rodzaje piór i podaje ich funkcje,
- opisuje budowę układu oddechowego ptaka,
- wyjaśnia znaczenie **worków powietrznych**,
- opisuje rozmnażanie i rozwój ptaków,
- wymienia cechy charakterystyczne ssaków,
- opisuje budowę skóry ssaków,
- wymienia rodzaje zębów i ich funkcje,
- zna przykłady ssaków żyjących w różnych środowiskach.

Ocena dobra

Uczeń:

- wyjaśnia, w jaki sposób budowa ptaka umożliwia mu latanie,
- opisuje znaczenie piór, skrzydeł, lekkiego szkieletu i worków powietrznych,
- wyjaśnia sposób oddychania ptaków,
- opisuje rozmnażanie ptaków,
- porównuje **gniazdowniki i zagniazdowniki**,
- porównuje różne grupy ssaków,
- wyjaśnia przystosowania ssaków do życia w wodzie, na lądzie i w powietrzu,
- opisuje funkcje włosów i gruczołów skórnych.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- szczegółowo charakteryzuje ptaki i ssaki,
- wyjaśnia wszystkie najważniejsze przystosowania ptaków do lotu,
- analizuje budowę układu oddechowego ptaków,
- porównuje rozmnażanie i rozwój ptaków oraz ssaków,
- charakteryzuje **ssaki łożyskowe, stekowce i torbacze**,
- wyjaśnia przystosowania ssaków do różnych środowisk,
- porównuje uzębienie różnych ssaków w zależności od rodzaju pokarmu,
- wyjaśnia znaczenie stałocieplności dla funkcjonowania organizmu.

Ocena celująca

Uczeń:

- samodzielnie analizuje przystosowania ptaków i ssaków do środowiska,
- porównuje ptaki i ssaki pod względem budowy, rozmnażania, oddychania i termoregulacji,
- wyciąga wnioski na podstawie schematów, ilustracji i doświadczeń,
- analizuje zależności między budową a trybem życia,
- rozwiązuje zadania problemowe wykraczające poza podstawowy materiał,
- potrafi zastosować wiedzę w nowych sytuacjach.